

A photograph of three young people, two women and one man, looking at a smartphone held by the man in the center. The woman on the left is smiling, and the woman on the right is looking at the screen with interest. The background is a bright, indoor setting, possibly a school or community center.

**ARVIOINNIN KEHITTÄMINEN
KUNNISSA JA KOULUISSA
4.5. KLO 14-16**

**LÄMPIMÄSTI TERVETULO
KAARON KUNTA- JA
KOULUVERKOSTON
SEMINAARIIN!**

SEMINAARIN OHJELMA

14.00 KAARO-kunta- ja kouluverkosto arvioinnin kehittämisen tukena, Marja Tamm

14.15 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan strateginen johtaminen: näkökulmia arviointiosaamisen kehittämisen rakenteisiin sekä asiantuntijaopettajatoimintaan, **Marjo Kyllönen**, kehittämisspalvelupäällikkö, Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

14.45 Ryhmäkeskustelu kuntatason kehittämisen malleista

15.05 Arviointikulttuurin kehittäminen koulussa: jaettu johtajuus, **Tapio Lahtero**, Helsingin yliopiston harjoittelukoulujen johtava rehtori

15.35 Ryhmäkeskustelu koulutason kehittämisen malleista

15.55 Katse syksyn seminaareihin ja yhteistyöhön kunta- ja kouluverkostoissa, Marja Tamm

16.00 Lopetus

**KAARO-KUNTA- JA
KOULUVERKOSTO ARVIOINNIN
KEHITTÄMISEN TUKENA**

MARJA TAMM

14.00-14.15

KAARO

KANSALLINEN ARVIOINTIOSAAMISEN KEHITTÄMISVERKOSTO

**KUNTA- JA
KOULUVERKOSTOON
OSALLISTUMISEN
HYÖTYJÄ:
TAPAHTUMIA JA KOULUTUKSIA**

- ✓ Maksuttomat verkoston asiantuntijaseminaarit ja koulutukset
- ✓ Kutsut paikallisiin ja valtakunnallisiin KAARO-tapahtumiin
- ✓ Asiantuntijapalvelut: asiantuntijat kutsuttavissa kunnan yhteistilaisuuksiin, koulun YS-ajalle tai VESO-päivien alustuksiin

**KUNTA- JA
KOULUVERKOSTOON
OSALLISTUMISEN
HYÖTYJÄ:
MATERIAALEJA, IDEOITA JA
TUTKIMUSTIETOA**

- ✓ Arvioinnin tukimateriaaleja opettajayhteisölle ja kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön
- ✓ Ideoita ja ajatuksia arvioinnin kehittämiseen materiaalipankista
- ✓ KAARO-kunta ja kouluverkoston sertifikaatit ja julisteet
- ✓ Verkoston oma uutiskirje

KAARO-KUNTAVERKOSTON KUNNASSA ON:

1. KAARO-
kouluverkostoon
kuuluvia kouluja

2. Koulujen välistä
arvioinnin kehittämistä

3. KAARO-
kuntaverkoston
yhteyshenkilö

KAARO-KOULUVERKOSTON KOULUSSA ON:

1. opettajia, jotka kehittävät arviointiosaamistaan KAAROn koulutusten ja -seminaarien avulla

2. arvioinnin kehittämistä tukevaa toimintaa ys-ajalla ja koulutuksissa

3. KAARO-kouluverkoston yhteyshenkilö

KUNTA- JA KOULUVERKOSTO

- **Asiantuntijaseminaareja**
- **Asiantuntijapalveluita arviointikäytänteiden kehittämiseen**
- **Materiaaleja, ideoita ja tutkimustietoa**

Ilmoita kuntanne

Ilmoita koulunne

OSAKSI VERKOSTOA!

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALAN STRATEGINEN JOHTAMINEN

NÄKÖKULMIA ARVIOINTIOSAAMISEN
KEHITTÄMISEN RAKENTEISIIN SEKÄ
ASiantuntijaopettajatoimintaan

MARJO KYLLÖNEN

14.15-14.45

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan strateginen johtaminen

näkökulmia arviointiosaamisen kehittämisen rakenteisiin sekä asiantuntijaopettajatoimintaan

MARJO KYLLÖNEN

Helsinki

Me rakennamme uuden suomalaisuuden identiteettiä kasvattamalla globaaleja kansalaisia.

Kehitämme pedagogisten kokeilujen avulla monipuolista tarjontaamme, jotta se vastaa entistä paremmin monimuotoisten oppijoiden, perheiden, yritysten ja yhteiskunnan tarpeisiin.

Vaikutamme siihen, että Helsinki on kansainvälisesti tunnettu edelläkävijäkaupunki, jossa ihmiset oppivat oppimaan ja työskentelemään yhdessä. Helsinkiläiset tuntevat osallisuutta innostavaan oppimisympäristöömme.

Toimiala numeroina

Oppiva helsinkiläinen

varhaiskasvatus ja
esiopetus

perusopetus

ruotsinkieliset
palvelut

lukio- ja ammatillinen
koulutus ja vapaa
sivistystyö

hallinto- ja tukipalvelut

Helsinki

14 000
ammattilaista

Palvelua yli

700
osoitteessa

70

leikkipuistoa,
joista 5 perhetaloja

346

päiväkotia,
joista 46 ruotsinkielisiä

50

ryhmäperhepäiväkotia,
joista 8 ruotsinkielisiä

101

perusopetuksen kouluja,
joista 14 ruotsinkielistä

15

lukiota,
joista 3 ruotsinkielistä

15

ammattiopiston
toimipaikkaa

13

työväenopiston
toimipaikkaa, lisäksi
opetusta mm. kouluilla

Toimialan palveluita täydentävät
lukuisat yksityiset sekä valtion toimijat.

Palvelemme helsinkiläisiä oppijoita

27 500 lasta
varhaiskasvatuksessa
ja esiopetuksessa

11 000 lasta
koululaisten iltapäivätoiminnassa
ja leikkipuistotoiminnassa

45 000 oppilasta
perusopetuksessa

22 200 opiskelijaa
ammattillisessa
koulutuksessa ja
lukiossa

102 000
vapaan sivistystyön opiskelijaa
(Helsingin työväenopisto ja Arbis)

Helsinki

Helsinki

Maailman vaikuttavin paikka oppia

Oppin
ko

Oppimisympäristönä
koko Helsinki

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

VAPAA SIVISTYS LÄPI ELÄMÄN

Itsenäistyminen
& vastuunotto

AMK
YLIOPISTO
TYÖELÄMÄ

Oppimaan
oppiminen

LUKIO & AMMATILLINEN KOULUTUS

Kasvu
& leikki

Kasvu
& leikk

LEIKKIPUISTOT & ILTAPÄIVÄTOIMINTA
PERUSOPETUS

14 000 AMMATTILAISTA

Toimialaamme vaikuttavia muutosvoimia

Ilmiöt ovat monimutkaisia.
Parhaaseen lopputulokseen päästään yhdistämällä oppijoiden erilaiset tiedot ja taidot.

Oppimateriaaleja on verkossa
kaikkien saatavilla.

Osallisuus ja palvelukulttuuri.

Oppiminen ei ole sidottu aikaan tai paikkaan.

Kasvu,
kaupungistuminen
ja globalisaatio.

**Digitaalisuus ja
ilmiöpohjainen työskentely**
hälventävät oppiainerajoja.

Oppijoiden lähtötasoissa
on suuria eroja.

**Oppiminen on aktiivista,
tavoitteellista ja
itseohjautuvaa toimintaa.**
Roolimme on tukea oppimaan oppimista.

Johtamisen kulmakivet ja toimintatapamme

Stadissa oppii

Miten tämä näkyy oppimisen ja osaamisen arvioinnissa?

Johtajuus

Systeminen muutos
ei riitä vain jotkut ovat mukana

**Hyvä
kasvu ja
oppiminen**

**Oppimis-
ympäristöt**

**Toiminta-
kulttuuri**

Pedagogiikka

Osallistaminen kuntaops-työssä

- Rehtoreilta, opettajilta, oppilaskunnilta ja huoltajilta kerättiin palautetta kuntakohtaisen opetussuunnitelman tekstin ymmärrettävyydestä ja asiakaslähtöisyydestä.
  - Huoltajakyselyt toteutettiin suomeksi, ruotsiksi, venäjäksi, somaliksi, arabiaksi ja englanniksi.
  - Siihen vastasi reilut 2000 huoltajaa, yli 500 opettajaa, 80 oppilaskuntaa, reilu 30 rehtoria
- Kyselyn mukaan kuntakohtaisesta tekstistä tulee riittävän selkeästi ilmi se, miten yhtenäistä arviointikulttuuria toteutetaan ja kehitetään koulussa.
- Opettajien ja rehtoreiden mielestä kuntakohtainen linjaus varmistaa sen, että arvioinnista tiedotetaan riittävästi oppilaille ja huoltajille

HELSINKI

Arviointikulttuurin yhtenäiset käytänteet

- Lukuvuoden alussa opettajat ja rehtori käyvät yhdessä läpi oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin periaatteet ja käytänteet sekä monipuolisuuden toteutuminen
- Lukuvuoden päättyessä arvioidaan yhdessä oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin prosessin toteutumista
- Oppimiskokonaisuuden alussa opettaja käy läpi oppilaiden kanssa keskustelua tavoitteista ja arvioinnin periaatteista
- Huoltajille kerrotaan vähintään lukuvuoden alussa opiskelun tavoitteista ja arvioinnista
- Yhteiset todistusohjat kaikille kouluille, myös sanalliseen arviointiin
- Käyttämisen arvioinnin kriteereille tulossa tukimateriaalia syksyllä 2020
- Erityisen tutkinnon suorittamiseen yhtenäinen käytäntö: pääsääntöisesti kerran vuodessa (kevät)

Tuki opettajille

- Asiantuntijaopettajat arviointikulttuurin ja –käytänteiden vertaiskehittäjänä
- Profolio-oppiminen ja arviointi – tiimin merkittävä panostus toimivien työvälineiden ja osaamisen kehittämisessä koko kaupungissa
- Opehuone.fi pedagoginen tuki ja materiaali varhaiskasvatuksesta alkaen
- Opettajien Teams-yhteisöt

Teemat

Tähän alaosiioon kootaan materiaaleja ja vinkkejä eri pedagogisista teemoista. Kehittämispalveluiden pedagogiset kehittäjät tuottavat ja julkaisevat teemoja lisää ja täydentävät jo julkaistuja kokonaisuuksia vähitellen.

Teemat	^
Kansainvälisyys	v
Kestävä tulevaisuus	v
Kieli- ja kulttuuritietoinen opetus	v
Kulttuuripolut	v
Oppilas- ja opiskelijahuolto	
Oppimisen tuki	
Portfoliopedagogiikka	v
STEAM @ Stadi	v
Verkko-opetus	v
Kysy kollegalta	v

Portfoliopedagogiikkaa Helsingistä! / Port...

Katso myö...

Jaa

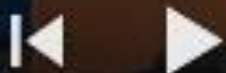
1/5

Portfoliopedagogiikka

Oppimisen ja kasvun sekä arvioinnin yhtenäinen polku varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle

[YouTube video](#)

LISÄÄ VIDEOITA

4.5.2021

Etunimi Sukuimi 0:34 / 5:26

YouTube

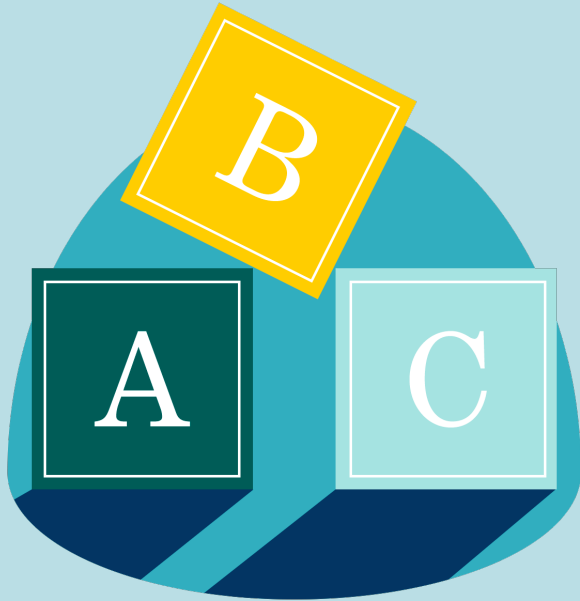

Kiitos!

Helsinki

Ryhmäkeskustelu 14.45-15.05

Millaiset mallit teidän kunnassanne toimivat arvioinnin kehittämisessä? Miten perusopetuksen arviointikäytänteitä ja osaamista kehitetään kunnassanne?

Esim. erilaiset aluepäällikkömallit, ops-agenttitoiminta, tutoropettajat, kehittäjäopettajaverkostot, materiaalipankki, yhteiset koulutukset, ops-suunnittelutyöryhmät ja hankkeet

<https://edu.flinga.fi/s/EALMVGP>

ARVIOINTIKULTTUURIN KEHITTÄMINEN KOULUSSA

JAETTU JOHTAJUUS

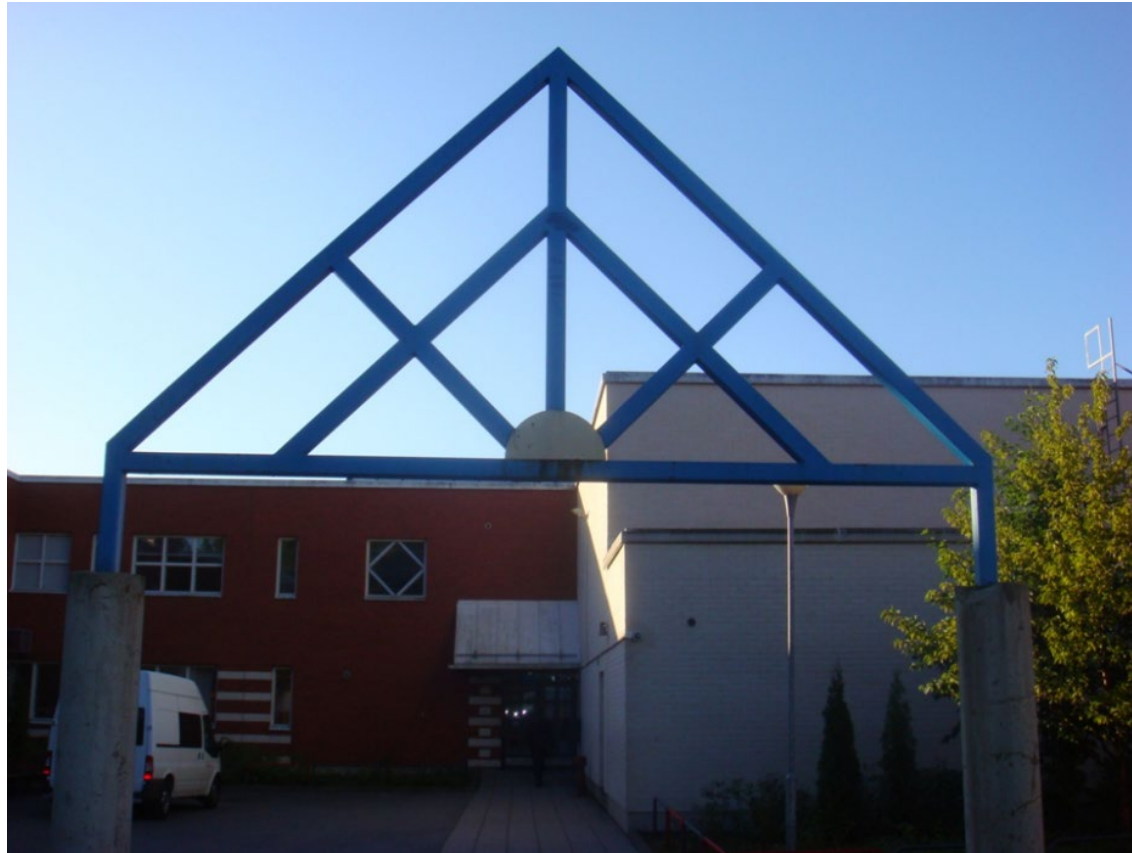
TAPIO LAHTERO

15.05-15.35

Kulttuurinen näkökulma arviointiin

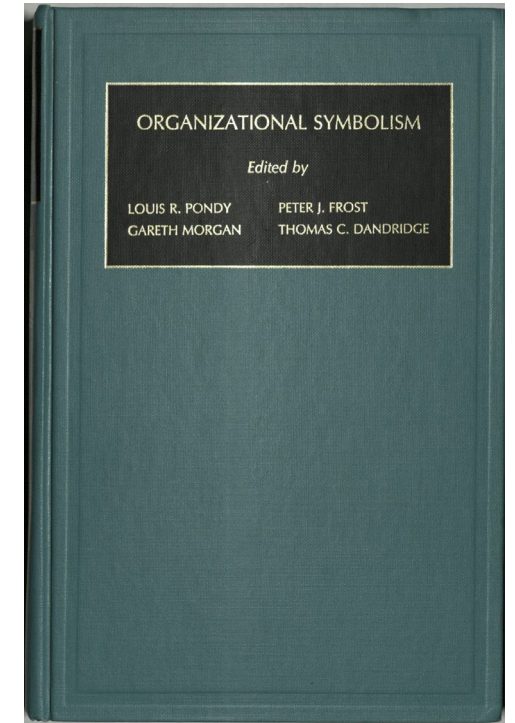
Helsingin yliopisto

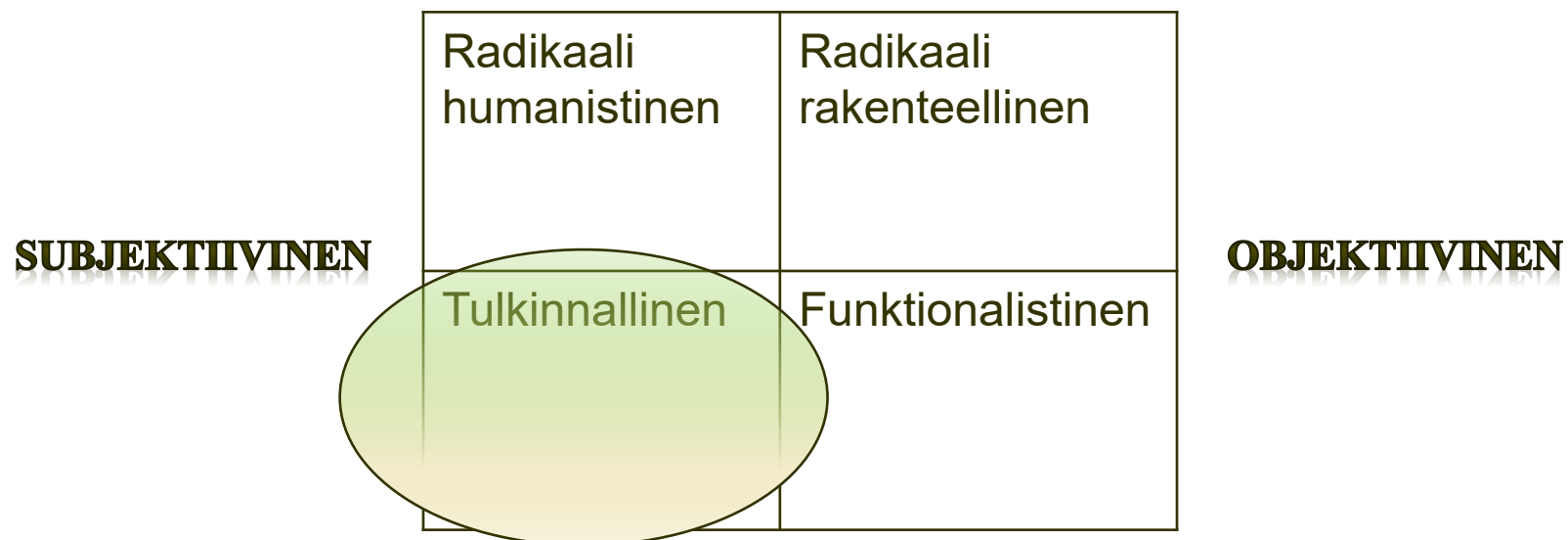
Organisaatiokulttuuriteoriat

- Kulttuuriparadigma syntyi 1970- ja 1980-lukujen taitteessa. Se tarkastelee organisaatioita ja niiden johtamista symbolien ja merkitysjärjestelmien kautta.
  - 1980-luvun alussa Yhdysvaltalaiset yhtiöt saivat kilpailijoita. Erityisesti japanilaisten yritysten menestys haastoi rationaaliset / mekanistiset toimintatavat ja vastausta tuottavuusongelmiin alettiin hakea organisaatiokulttuurista.
1. Akateemiseen keskusteluun organisaatiokulttuurit ilmestyivät, kun organisaatioita alettiin tutkimaan symbolisen interaktionismin ja antropologian näkökulmista
  2. Organisaatiokulttuurit ilmestyivät myös ”konsulttipuheeseen” jonka kohdeyleisönä olivat käytännön toimijat

Sociologiset paradigmat

RADIKAALI MUUTOS

SÄÄDELTY MUUTOS

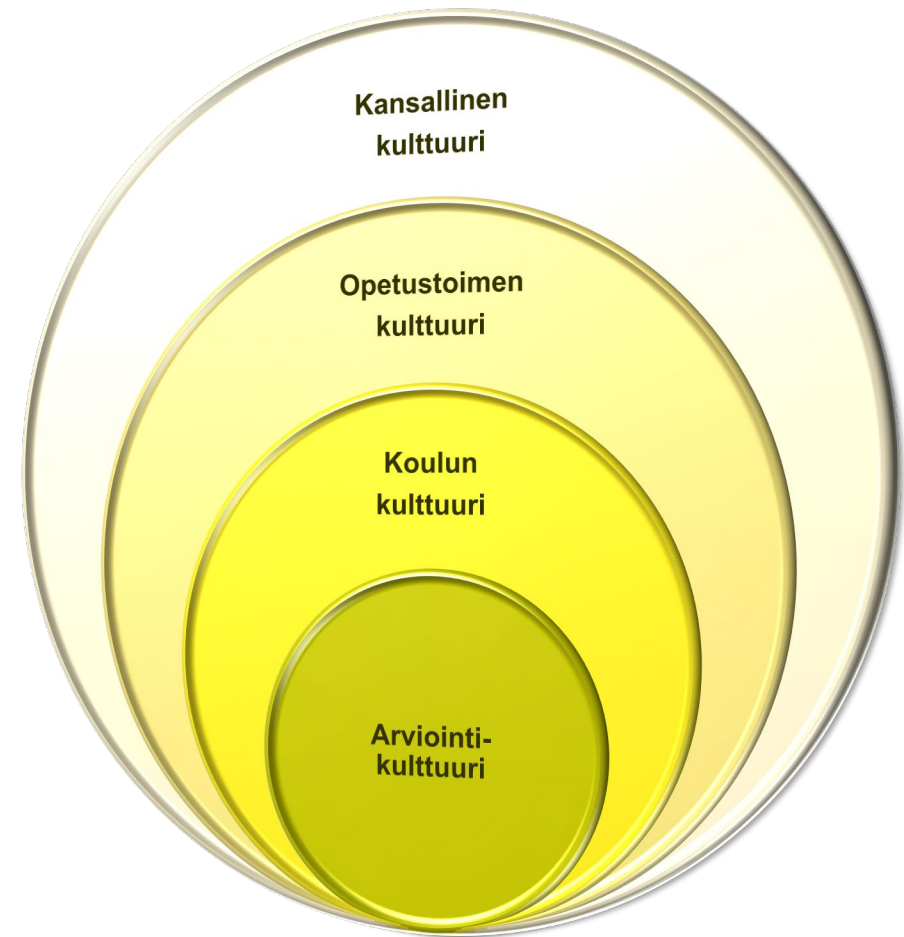
Organisaatiokulttuurin käsite

Koulun organisaatiokulttuuri on yhteisten symbolien ja merkitysten verkosto, jonka kautta kouluorganisaation jäsenet tulkitsevat kokemuksiaan ja joka ohjaa heidän toimintaansa.

Kulttuurin kehämalli

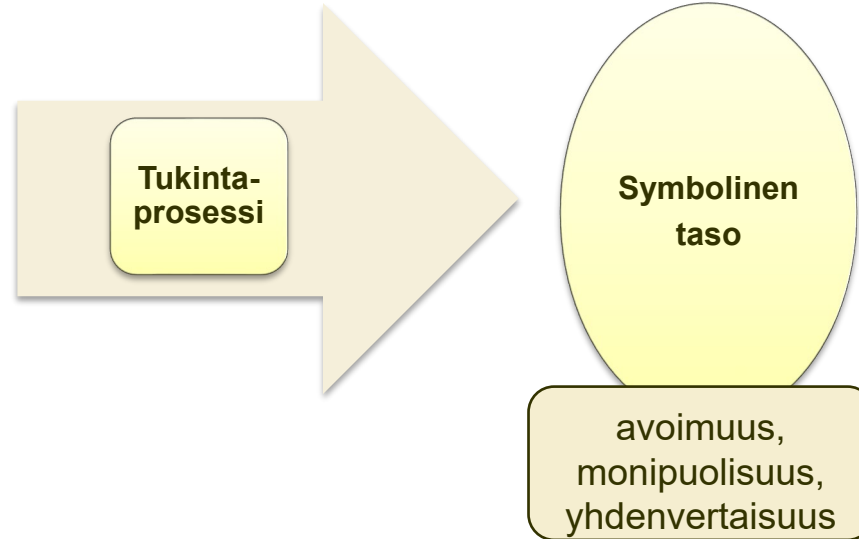
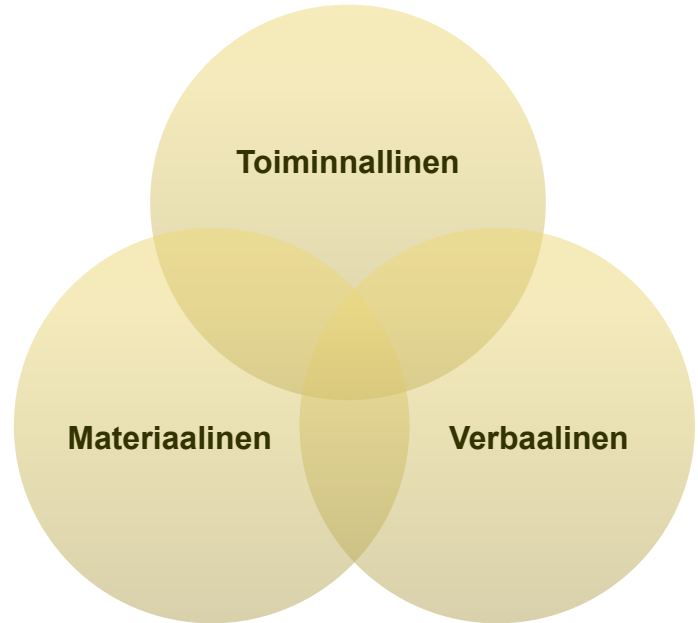
Cultural circles (Aaltio-Marjosola 1997; Lahtero 2011)

Arviointikulttuurin käsite

Koulun arviointikulttuuri on yksi organisaatiokulttuurin osakulttuuri ja kouluinstitution sosiaalisten rakenteiden välityksellä jatkuvasti muotoutuva, arviointitoimintaan liittyvän merkityksenanto- ja tulkintaprosessin tuote.

(Arviointi)kulttuurin muodostuminen

Artefaktit

Materiaalisia:

Todistusohjat ja arviointisuunnitelmat

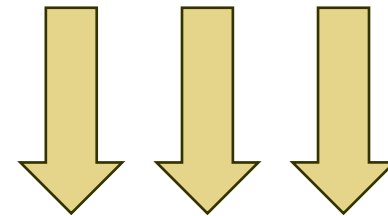
Verbaalisia:

Keskustelut arvioinnista ja tavoitteista, arviointikeskustelut

Toiminnallisia:

Todistusten jakamiset ja kokeiden palautukset, stipendien jakaminen

Symbolit

Kulttuuri

Esimerkkejä

- **Strateginen resursointi:**

- Varataan sidottua YS-aikaa arvioinnille ja sen kehittämiseksi aineryhmissä, koulun pedagogisessa kehittämissä ja koko opettajakunnalle

- **Tavoitteiden asettaminen:**

- Opetusjakson alussa varmistetaan, että sekä oppilaat että heidän huoltajansa tietävät, miten ja millä kriteereillä arviointi suoritetaan
- Arviointia käsitellään myös opettajan, oppilaan ja huoltajan välisissä vuosittaisissa ”kehityskeskusteluissa”

- **Selkeät ohjeistukset:**

- Opetussuunnitelman arviointia käsittelevät osiot ja erillinen arviointisuunnitelma on laadukkaasti tehty
- Aineryhmillä on omat arvioinnin vuosikellot, jotka on synkronoitu osaksi koko koulun arvioinnin vuosikelloa
- Ohjeistukset päivitetään ja käydään säännöllisesti läpi koko opettajakunnan kanssa

- **Opettajien tukeminen:**

- Rehtori tuntee arvioinnin ja sen periaatteet ja kykenee/haluaa tukea opettajia mahdollisissa haasteellisissa tilanteissa

**Joutsenon koulumestari
Antti Jauhon
arvosteluasteikko
lukuvuonna 1904–1905**

Sangen hyvä	4+
Hyvän hyvä	4
Hyvä	4-
Tyydyttävän hyvä	-4
Sangen tyydyttävä	3+
Tyydyttävää parempi	3
Tyydyttävä	3-
Välttävän tyydyttävä	-3
Sangen välttävä	2+
Välttävää parempi	2
Välttävä	2-
Autettavan välttävä	-2
Autettava	1+
Heikkoa parempi	1
Heikko	1-
Heikon heikko	-1
Mitätöntä parempi	0+
Mitätön	0
Oikein mitätön	0-
Jo harjoittelee	.. ..
Ei harjoittele	..-

PERUSOPETUKSEN ARVIOINNIN VUOSISUUNNITELMA

Perusopetuksen luokat 1-6

Milloin	Koko koulu	Opettaja / Oppilas	Huoltaja / vanhempi
Touko- kesäkuun vaihte		Lapsen esiopetuksen suunnitelma siirtyy päiväkodista kouluun viikon 20 loppuun mennessä.	Huoltaja on antanut luvan esiopetuksen suunnitelman siirtymiselle.
Elokuun ensimmäin en kouluviikko	ALpeda päivittää arvioinnin vuosisuunnitelman	Oppilas tuo opettajalle edellisen lukuvuositodistuksen	Huoltaja on allekirjoittanut lukuvuositodistuksen
Elokuun toinen tai kolmas kouluviikko	Koko koulun vanhempainillassa esitellään lukuvuoden keskeiset asiat.	Luokkakohtaisessa vanhempainillassa opettaja esittelee: oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä ko. lukuvuodelle arviointikäytänteet 4.-6. luokkien numeroarvioinnin perusteet opettajan ja luokan käytänteet	Osallistuu koko koulun ja luokan vanhempainiltaan. Saa selville, millaisia arviointikäytänteitä opettaja käyttää ja mitä oppilaalta odotetaan ko. lukuvuonna. Erityisesti 4. luokkien huoltajille annetaan tietoa numeroarvioinnin perusteista.
Elo- syyskuun vaihte	Uusien opettajien ohjaaminen koulun arviointikäytänteisiin.		

Symbolis-tulkinnallinen näkökulma

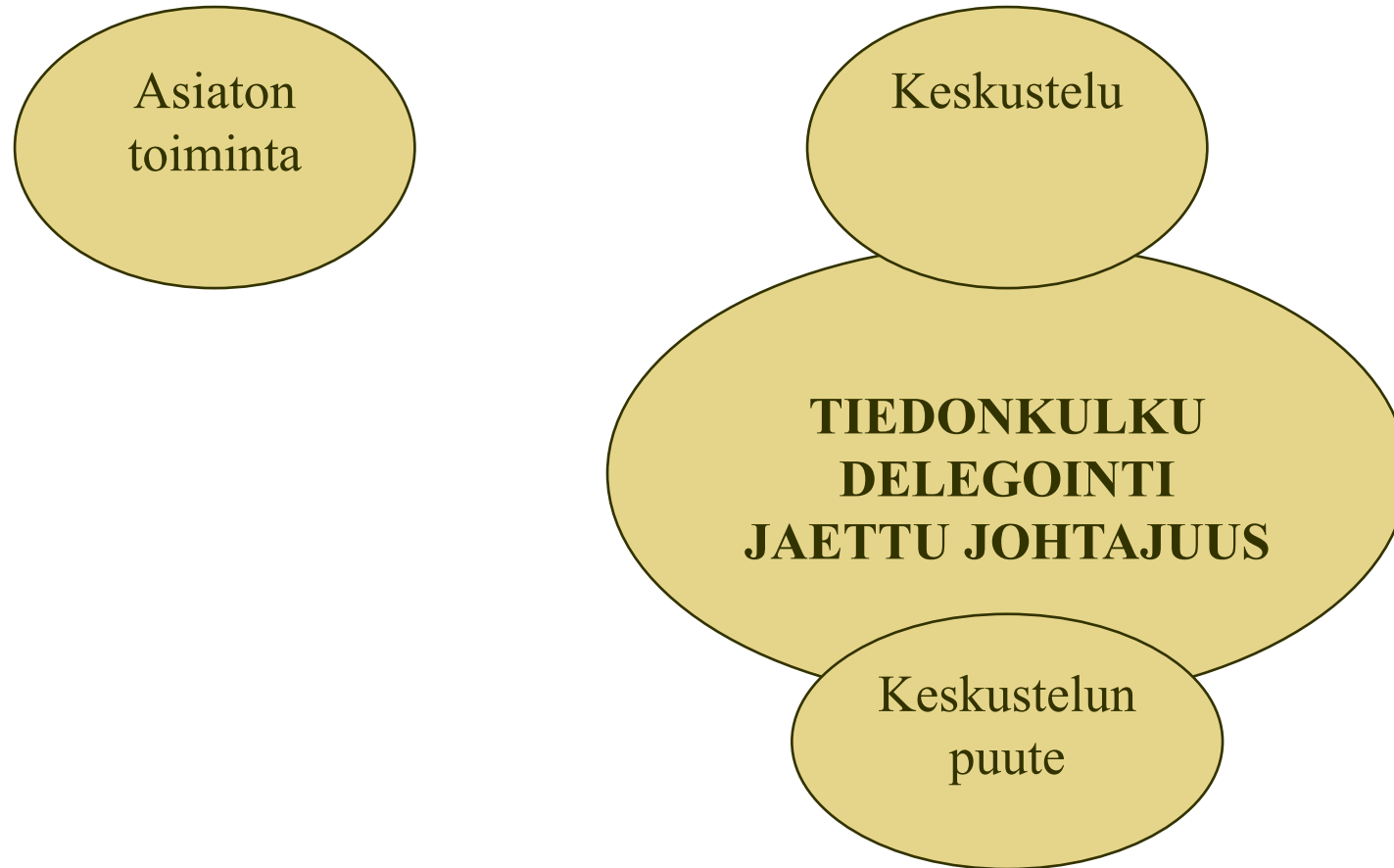
- Valintoja ohjaavat pikemminkin uskomukset, olettamukset ja tottumus kuin rationaaliset säännöt, normit tai auktoriteetti.
  - Ei ole niin tärkeää mitä tapahtui. Tärkeämpää on se, mitä se tarkoittaa.
  - Ihmisten tulkintojen takia asiat saavat merkityksiä.
  - Yhteinen ymmärrys syntyy tulkintojen verkostosta, joka koostuu mm. tavoista, rituaaleista, seremonioista, myyteistä ja organisatorisista tarinoista.
- Organisaatiokulttuurin käsitteen muodostumisessa havainto merkitysten jakamisesta on keskeinen.
  - Kulttuuri muodostuu opituista symboleista, uskomuksista, arvoista, normeista ja traditioista, jotka ovat yhteisiä tietyille ihmisryhmälle.
  - Mitä koherentimpi (kansallisuus, koulutustausta, sukupuoli, sosioekonominen asema, ikä yms.) ryhmä on, sitä todennäköisemmin sen jäsenet jakavat merkityksiä keskenään.

Koulun mikropoliittiset alaryhmät

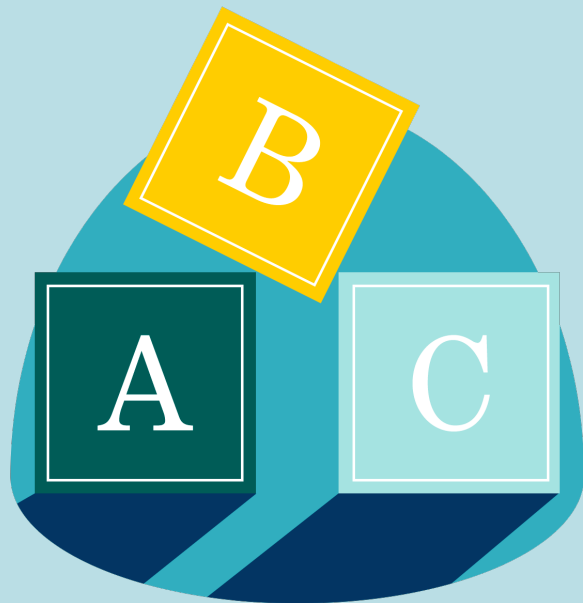
- Kulttuuri jaettuna ilmiönä ei kuitenkaan ole yksiselitteinen
  - Jakaminen on yhteistä kokemusta, joka korostaa samankaltaisuuttamme, mutta toisaalta jaamme jotakin ainoastaan itsellemme
- Poliittis-kulttuurinen lähestymistapa korostaa organisaation sisäisten alaryhmien merkitystä
  - Suomalaisissa peruskouluissa alaryhmiä ovat esimerkiksi aineryhmät ja luokkatasoryhmät
  - Alaryhmä voi muodostaa arviointikulttuurin alakulttuurin siinä tapauksessa, että kyseisen ryhmän tulkinta poikkeaa muiden koulun opettajien tulkitsemasta arviointitoiminnasta merkittävästi

Tiimikokoukset

Esimerkki koulun eri aineryhmien tiimikokouksille antamista merkityksistä

Ryhmäkeskustelu 15.35-15.55

Ryhmäkeskustelun vastaukset

Onko teidän kouluunne/kuntaanne muodostunut arviointikulttuuria? Jos on, niin millainen arviointikulttuuri teille on muodostunut?

Millä tavoin haluaisitte kehittää sitä eteenpäin?

Miten KAARO-kunta- ja kouluverkosto voisi jatkossa tukea kuntanne ja koulunne arviointityön kehittämistä?

KATSE SYKSYN SEMINAAREIHIN JA YHTEISTYÖHÖN KUNTA- JA KOULUVERKOSTOSSA

MARJA TAMM
15.55-16.00

KAARO

KANSALLINEN ARVIOINTIOSAAMISEN KEHITTÄMISVERKOSTO

Muutoksen salaisuus on keskittää kaikki voimasi, mutta ei vanhan vastustamiseen, vaan uuden rakentamiseen.

Socrates

KIITOKSIA KAIKILLE OSALLISTUNEILLE!

